

2006 nr. 64 14. júní

Lög um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka

Tóku gildi 23. júní 2006 nema 12. gr. sem tóku gildi 1. janúar 2007. *EES-samningurinn*: tilskipun 2005/60/EB. *Breytt með l. 77/2008* (tóku gildi 19. júní 2008), l. 98/2009 (tóku gildi 1. okt. 2009 nema 69. og 70. gr. sem tóku gildi 1. jan. 2010), l. 116/2009 (tóku gildi 29. des. 2009), l. 162/2010 (tóku gildi 1. jan. 2011), l. 120/2011 (tóku gildi 1. des. 2011; *EES-samningurinn*: IX. viðauki tilskipun 2007/64/EB), l. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011), l. 41/2012 (tóku gildi 15. júní 2012; *EES-samningurinn*: IX. viðauki tilskipun 2007/64/EB) og l. 17/2013 (tóku gildi 1. apríl 2013; *EES-samningurinn*: IX. viðauki tilskipun 2009/110/EB).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að mállefnasvið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við **innanríksráðherra** eða **innanríksráðuneyti** sem fer með lög þessi.

I. kaffli. Almenn ákvæði.

■ 1. gr. Tilgangur.

□ Tilgangur laga þessara er að koma í veg fyrir peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka með því að skylda aðila sem stunda starfsemi er kann að verða notuð til peningaþvættis og fjármögnum hryðjuverka til að þekkja deili á viðskiptamönnum sínum og starfsemi þeirra og tilkynna um það til bærra yfirvalda verði þeir varir við slíka ólögmæta starfsemi.

■ 2. gr. Gildissvið.

□ Undir lög þessi falla eftirtaldir aðilar:

- Fjármálaþyrtækni samkvæmt skilgreiningu laga um fjármálaþyrtækni.
- Líftryggingafélg og lífeyrissjóðir.
- Vátryggingamiðlarar og vátryggingaumboðsmenn samkvæmt lögum um miðlun vátrygginga þegar þeir miðla líftryggingum eða öðrum söfnunartengdum tryggingum skv. 23. gr. laga um vátryggingastarfsemi, nr. 60/1994.
- [Útbíub erlendra fyrirtækja sem staðsett eru á Íslandi og falla undir [a-c- og m-n-lið].]¹⁾
- Einstaklingar eða lögaðilar sem í atvinnuskyni stunda gjaldeyrisviðskipti eða yfirfærslu peninga og annarra verðmæta.
- Lögmann og aðrir lögfræðingar í eftirfarandi tilvikum:
 - þegar þeir sjá um eða koma fram fyrir hönd umbjóðanda síns í hvers kyns fjármála- eða fasteignaviðskiptum;
 - þegar þeir aðstoða við skipulagningu eða framkvæmd viðskipta fyrir umbjóðanda sinn hvað varðar kaup og sölu fasteigna eða fyrirtækja, sjá um umsýslu peninga, verðbréfa eða annarra eigna umbjóðanda síns, opna eða hafa umsjón með banka-, spari- eða verðbréfareikningum, útvega nauðsynlegt fjármagn til að stofna, reka eða stýra fyrirtækjum eða stofna, reka eða stýra fjárvörslusjóðum, fyrirtækjum og ápekkum aðilum.

g. Endurskoðendur.

h. . .³⁾

i. Fasteigna-, fyrirtækja- og skipasalar.

j. Einstaklingar eða lögaðilar sem í atvinnuskyni selja hluti sem greitt er fyrir með reiðufé, hvort sem viðskiptin fara fram í einni greiðslu eða fleiri sem virðast tengjast hver annarri, að fjárhæð 15.000 evrur eða meira miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni.

k. [Aðilar á svíði fjárvörslu og fyrirtækjajónustu, sbr. skilgreiningu í 3. gr.]³⁾

l. Einstaklingar eða lögaðilar sem hlotið hafa starfsleyfi á grundvelli laga um happdrætti, eða til reksturs fjársafnana og happdrætta á grundvelli sérlaga þegar greiddir eru út vinnigar.

[m. [Greiðslustofnanir og umboðsaðilar þeirra samkvæmt lögum um greiðslujónustu.]²⁾⁴⁾

[n. Rafeyrisfyrirtæki samkvæmt lögum um útgáfu og meðferð rafeyris.]¹⁾

□ Fjármálaeftirlitið getur ákvæðið að aðilar sem falla undir [a-e- og m-lið 1. mgr.]²⁾ og taka þátt í fjármálastarfsemi aðeins stóku sinnum eða að mjög takmörkuðu leytí og starfsemin felur í sér litla hættu á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka séu undanþegnir ákvæðum laga þessara.

□ Skylt er þeim sem falla undir ákvæði þessara laga að veita alla nauðsynlega aðstoð til að ákvæðum laganna verði framfylgt.

¹⁾ L. 17/2013, 47. gr. ²⁾ L. 41/2012, 1. gr. ³⁾ L. 116/2009, 1. gr. ⁴⁾ L. 120/2011, 81. gr.

■ 3. gr. Orðskýringar.

□ Í lögum þessum merkir:

1. [*Peningaþvætti*: Þegar einstaklingur eða lögaðili tekur við eða aflar sér eða öðrum ávinnings með broti sem er refsvert samkvæmt almennum hegningarlögum eða öðrum lögum. Hér er einnig átt við það þegar einstaklingur eða lögaðili umbreyttir slíkum ávinningsi, flytur hann, sendir, geymir, aðstoðar við afhendingu hans, leyfir honum eða upplýsingum um uppruna hans, eðli, staðsetningu, ráðstöfun eða flutningi ávinnings eða stuðlar á annan sambærilegan hátt að því að tryggja öðrum ávinning af slíkum refsiverðum brotum.]¹⁾

2. [*Fjármögnun hryðjuverka*: Öflun fjár í þeim tilgangi eða með vitnesku um að nota eigi það til að fremja brot sem er refsvert [skv. 100. gr. a – 100. gr. c]¹⁾ almennra hegningarlaga.

3. [*Ávinnungur*: Hvers kyns hagnaður og eignir hverju nafni sem nefnast, þ.m.t. skjöl sem ætlað er að tryggja réttihafa aðgang að eignum eða öðrum réttindum sem meta má til fjár.

4. [*Raunderulegur eigandi*: Einstaklingur, einn eða fleiri, sem í raun á starfsemina eða stýrir þeim viðskiptamanni, lögaðila eða einstaklingi, í hvers nafni viðskipti eða starfsemi eru stunduð eða framkvæmd.]²⁾ Raunderulegur eigandi telst m.a. vera:

a. Einstaklingur eða einstaklingar sem í raun eiga eða stjórna lögaðila í gegnum beina eða óbeina eignaraðild að meira en 25% hlut í lögaðilanum, ráða yfir meira en 25% ákvæðisréttar eða teljast á annan hátt hafa yfirráð yfir lögaðila. Ákvæðið á þó ekki við um lögaðila sem skráðir eru á skipulegum markaði samkvæmt skilgreiningu [laga um kauphallir].¹⁾

b. Einstaklingur eða einstaklingar sem eru framtíðareigendur að 25% eða meira af eignum fjárvörslusjóðs eða svipads löglegs fyrirkomulags, eða hafa yfirráð yfir 25% eða meira af eignum hans. Í tilvikum þar sem ekki hefur enn verið ákvæðið hverjir munu njóta góðs af slíkum fjárvörslusjóði telst raunderulegur eigandi vera sá eða þeir sem sjóðurinn er stofnaður fyrir eða starfar fyrir.

5. [*Tilkynningar skyldir aðilar*: Aðilar sem taldir eru upp í 1. mgr. 2. gr.

6. [*Aðili á svíði fjárvörslu og fyrirtækjajónustu*.]:³⁾ Einstaklingur eða lögaðili sem veitir eftirfarandi þjónustu gegn gjaldi:

a. stofnun fyrirtækja eða annarra lögaðila,

b. gegnir eða útvegar annan aðila til að gegna stöðu forstjóra eða framkvæmdastjóra fyrirtækis, stöðu meðeiganda í félagi eða sambærilegri stöðu hjá annarri tegund lögaðila,

c. útvegar lögheimili eða annað skráð heimilisfang sem á svipaðan hátt er notað til að hafa samband við fyrirtækið, eða aðra tengda þjónustu,

d. starfar sem eða útvegar annan einstakling til að starfa sem fjárvörsluaðili sjóðs eða annars lölegs fyrirkomulags,

e. starfar sem eða fær annan einstakling til að starfa sem tilnefndur hluthafi fyrir annan aðila en fyrirtæki sem skráð er á skipulegum markaði,

[f. skattaráðgjöf.]³⁾

[7. *Gjaldeyrisskiptastöð*: Starfsemi þar sem í atvinnuskyni fer fram kaup og sala innlends og erlends gjaldeyrí.

8. *Peninga- og verðmætasendingarþjónusta*: Starfsemi þar sem í atvinnuskyni er á einum stað tekið við reiðufé, tékkum eða annars konar verðmætum sem eru ígildi peninga og andvirið þess er á öðrum stað greitt til viðtakanda í reiðufé eða ígildi peninga með aðstoð hvers kyns skilaboða, millifærslu eða í gegnum greiðslukerfi sem hlutaðeigandi peninga- og verðmætasendingarþjónusta á aðild að [og sérstök lög gilda ekki um, ónnur en lög um greiðsluþjónustu].⁴⁾ Yfirfærsla sem framkvæmd er af peninga- og verðmætasendingarþjónustu getur farið um hendur eins eða fleiri milligöngu-aðila áður en lokagreiðsla á sér stað til móttakanda.]¹⁾

[9. *Viðurkennd persónuskilríki*: Gild persónuskilríki sem gefin eru út af stjórnvöldum eða eru viðurkennd af stjórnvöldum. Til gildra persónuskilríkja skulu teljast vegabréf, öku-skírteini, nafnskírteini gefin út af Þjóðskrá Íslands og rafræn skilríki sem innihalda fullgild rafræn vottorð sem varðeitt eru á öruggum undirskriftarbúnaði, sbr. III. og IV. kafla laga um rafrænar undirskriftir.]²⁾

¹⁾ L. 77/2008, 2. gr. ²⁾ L. 41/2012, 2. gr. ³⁾ L. 116/2009, 2. gr. ⁴⁾ L. 120/2011, 81. gr.

II. kaffi. KÖNNUN Á ÁREIÐANLEIKA VIÐSKIPTAMANNA.

■ 4. gr. [Tilkvik er áreiðanleikakönnun skal fara fram.]¹⁾

□ Tilkynningarskyldir aðilar samkvæmt lögum þessum skulu kanna áreiðanleika viðskiptamanna sinna í samræmi við ákvæði þessa kafla í eftirfarandi tilvikum:

a. Við upphaf viðvarandi samningssambands.

b. Vegna einstakra viðskipta að fjárhæð 15.000 evrur eða meira miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni, hvort sem viðskiptin fara fram í einni færslu eða fleirum sem virðast tengjast hver annarri.

c. Vegna gjaldeyrisviðskipta að fjárhæð 1.000 evrur eða meira miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni, hvort sem viðskiptin fara fram í einni færslu eða fleirum sem virðast tengjast hver annarri.

d. Þegar grunur leikur á um peningaþvætti eða fjármögnum hryðjuverka, án tillits til undanþágná eða takmarkana af neinu tagi.

e. Þegar vafi leikur á því að fyrilliggjandi upplýsingar um viðskiptamann séu réttar eða nægilega áreiðanlegar.

¹⁾ L. 77/2008, 3. gr.

■ 5. gr. [KÖNNUN Á ÁREIÐANLEIKA UPPLÝSINGA UM VIÐSKIPTAMENN.]¹⁾

□ [Áður en samningssambandi er komið á eða áður en viðskipti eiga sér stað skal tilkynningarskyldur aðili gera kröfum að nýr viðskiptamaður sanni á sér deili með eftirfarandi hætti:

a. [Einstaklingar: Með framvísun viðurkenndra persónuskilríkja.]²⁾

b. Lögaðilar: Með framlagningu vottorðs úr fyrirtækjaskrá ríkisskattstjóra eða sambærilegri opinberri skrá með

heiti, heimilisfangi og kennitölu eða sambærilegum upplýsingum. Prókúruhafar og aðrir þeir sem hafa sérstaka heimild til að koma fram fyrir hönd viðskiptavinar gagnvart fjármálaþyrtæki, þar með taldir framkvæmdastjórar og stjórnarmenn, skulu sanna á sér deili. Jafnframt skulu aðilar sýna fram á að þeir séu réttilega að prókúru eða sérstakri heimild komrir.

□ [Tilkynningarskyldir aðilar skulu ávallt afla fullnægjandi upplýsinga um raunverulegan eiganda, sbr. 4. tölul. 3. gr. Þegar um lögðila er að ræða skal leggja sjálfstætt mat á hvort upplýsingar um viðskiptamann og raunverulegan eiganda séu réttar og fullnægjandi. Í tilvikum þar sem ekki er ljóst af framlögðum gögnum hver endanlegur móttakandi fjár verður skal krefjast frekari upplýsinga um það atriði.]²⁾¹⁾

□ Afla skal upplýsinga um tilganginn með fyrirhuguðum viðskiptum hjá verðandi viðskiptamanni.

□ [Tilkynningarskyldur aðili skal gera kröfu um að viðskiptamaður sem þegar er í viðskiptum sanni á sér deili skv. 1. mgr. [og afli upplýsinga um raunverulegan eiganda skv. 2. mgr.],³⁾ hafi hann ekki þegar gert það.]¹⁾

□ Hafi einstaklingur eða starfsmaður tilkynningarskylds aðila vitneskjú um eða ásteðu til að ætla að tiltekin viðskipti fari fram í þágu þriðja manns skal viðskiptamaður í samræmi við a- og b-lið 1. mgr. krafinn upplýsinga um hver sá þriðji maður er.

□ Tilkynningarskyldir aðilar skulu [varðveita afit]¹⁾ af persónuskilríkjum og öðrum gögnum sem krafist er, eða fullnægjandi upplýsingar úr þeim, í a.m.k. fimm ár frá því að [viðskiptasambandi lýkur eða einstök viðskipti hafa átt sér stað].¹⁾

¹⁾ L. 77/2008, 4. gr. ²⁾ L. 41/2012, 3. gr. ³⁾ L. 116/2009, 3. gr.

■ 6. gr. *Reglubundið eftirlit tilkynningarskyldra aðila*.

□ Tilkynningarskyldir aðilar skulu hafa reglubundið eftirlit með samningssambandinu við viðskiptamenn sína til að tryggja að viðskipti þeirra séu í samræmi við fyrilliggjandi upplýsingar um þá, t.d. með athugun á viðskiptum sem eiga sér stað á meðan á samningssambandinu stendur. Upplýsingar um viðskiptamenn skulu uppfærðar og frekari upplýsingar aðlað í samræmi við lög þessi eftir því sem þörf krefur.

■ 7. gr. *Áhættumat*.

□ Tilkynningarskyldum aðilum er heimilt að beita ákvæðum 5. og 6. gr. og ákvæðum III. og IV. kafla á grundvelli áhættumats þar sem umfang upplýsingaöfunar og annarra ráðstafana samkvæmt lögum þessum gagnvart hverjum viðskiptamanni byggist á mati á hættu á peningaþvætti og fjármögnum hryðjuverka. Nýti þeir sér slíksa heimild er þeim skyld að setja sér reglur um framkvæmd þess og ber aðilum sem tilgreindir eru í a-d-lið 1. mgr. 2. gr. að fá reglurnar samþykktar af Fjármálaeftirlitinu og aðilum sem tilgreindir eru í e-l-lið 1. mgr. 2. gr. að fá reglurnar samþykktar af lögreglu.

□ [Auk þeirra tilvika sem nefnd eru í III. kafla, um auknar kröfur til könnunar á áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamann, er tilkynningarskyldum aðila ávallt skylt að gera auknar kröfur til könnunar á áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamann þegar aðstæður eru í eðli sínu þannig að aukin hætta er, samkvæmt áhættumati, á peningaþvætti eða fjármögnum hryðjuverka. Skal þá, við stofnun samningssambands eða áður en millifærsla er framkvæmd, aflað viðbótagagna um viðskiptamann og þess krafist að fyrsta færsla verði framkvæmd í nafni viðkomandi viðskiptamanns og af

reikningi er hann hefur sjálfur stofnað til í starfandi fjármála-fyrtæki.]¹⁾

¹⁾ L. 116/2009, 4. gr.

■ **8. gr.** [Tímabundin frestun á að sannreyna áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamenn.]¹⁾

□ Nýr viðskiptamaður skal sanna á sér deili í samræmi við 5. gr. áður en samningssambandi er komið á. Til að trufla ekki eðlilegan framgang viðskipta má þó fresta því þar til samningssamband hefur stofnast í þeim tilvikum þar sem lítil hætta er talin á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka. Viðskiptamaður skal í slíkum tilvikum sanna á sér deili eins fljótt og því verður komið við.

□ Heimilt er að opna bankareikning fyrir viðskiptamann þrátt fyrir að skilyrðum 1. mgr. sé ekki fullnægt að því til-skildu að tryggt sé að færslur á hann verði ekki framkvæmdar fyrir en hann hefur sannað á sér deili skv. 5. gr.

□ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er heimilt þegar um viðskipti með líftryggingar er að ræða að réthafi samkvæmt líftryggingsamningnum sanni á sér deili þegar samningssambandi við viðskiptamann hefur verið komið á. Í slíkum tilvikum skal réthafi sanna deili á sér eigi síðar en þegar líftrygging er greidd út eða áður en réthafi hyggst nýta sér rétt þann sem felst í tryggingunni.

¹⁾ L. 77/2008, 5. gr.

■ **9. gr.** Skilyrði könnunar á áreiðanleika upplýsinga ekki uppfyllt.

□ Hafi ekki reynst mögulegt að fullnægja skilyrðum 1. og 2. mgr. 5. gr. er óheimilt að framkvæma viðskipti eða stofna til samningssambands við viðkomandi. [Hafi þegar verið stofnað til viðskiptasambands skal þá þegar binda enda á það.]¹⁾ Skal jafnframt metið hvort ástæða sé til að senda löggreglu tilkynningu skv. 17. gr.

□ 1. mgr. gildir ekki um störf lögmanna við athugun þeirra á lagalegri stöðu umbjóðenda sinna eða þegar þeir koma fram fyrir hönd þeirra í dómsmáli eða í tengslum við dómsmál, þ.m.t. þegar þeir veita ráðgjöf um hvort höfða eigi dómsmál eða komast hjá dómsmáli.

¹⁾ L. 77/2008, 6. gr.

III. kaffi. Auknar kröfur til könnunar á áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamann.

■ **10. gr.** Fjarsala.

□ Við upphaf viðskipta með fjarsölu, stofnun samninga með notkun fjarskiptaaðferða eða á annan sambærilegan hátt þar sem viðskiptamaðurinn er ekki á staðnum til að sanna á sér deili ber að afla viðbótargagna um viðskiptamann . . .¹⁾ svo og krefjast þess að fyrsta greiðsla skuli gerð í nafni viðskiptamanns og af reikningi sem hann hefur stofnað í starfandi fjármálaþyrtæki.

□ Í reglum sem tilkynningarskyldum aðilum er skylt að setja um innra eftirlit fyrir starfsemina, sbr. 1. mgr. 23. gr., skal þegar það á við kveða nánar á um viðskipti með notkun fjarskiptaaðferða og varðveislu gagna um slík viðskipti.

¹⁾ L. 77/2008, 7. gr.

■ **11. gr.** Millibankaviðskipti.

□ Í millibankaviðskiptum yfir landamæri, við aðila frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins, skulu fjármálaþyrtæki sem lög þessi gilda um uppfylla eftirtalin skilyrði:

a. afla upplýsinga um starfsemi gagnaðilans og meta út frá opinberum gögnum orðstír viðkomandi og [staðreyna]¹⁾ gæði eftirlits hjá honum,

b. leggja mat á eftirlit gagnaðilans [og fullvissa sig]¹⁾ með

því að ekki fari fram peningaþvætti og fjármögnun hryðju-verka,

c. afla samþykkis frá yfirstjórn áður en millibankaviðskiptum er komið á,

d. skrásetja skyldur hvors aðila fyrir sig samkvæmt lögum þessum, og

e. fá staðfest, þegar um greiðslustreymisreikninga er að ræða, að gagnaðilinn [hafi fullnægt skilyrðum 1. og 2. mgr. 5. gr. um áreiðanleikakönnun]¹⁾ og meti reglulega upplýsingar um viðskiptamenn sem hafa beinan aðgang að reikningum hjá fjármálaþyrtæki sem lög þessi gilda um, og geti veitt viðeigandi upplýsingar um viðskiptamann sé þess óskað.

¹⁾ L. 77/2008, 8. gr.

■ **12. gr.** [Einstaklingar í áhættuhópi vegna stjórnmála-legra tengsla.]¹⁾

□ Ef samningssamband eða viðskipti eru við einstaklinga sem teljast vera í áhættuhópi vegna stjórnmálalegra tengsla sinna og eru búsettir í öðru landi skulu tilkynningarskyldir aðilar samkvæmt lögum þessum fullnægja eftirtöldum skil-yrðum, auk skilyrða II. kafla:

a. meta hvort viðskiptamaður telst vera í áhættuhópi vegna stjórnmálalegra tengsla sinna, en til þess hóps teljast þeir sem eru eða hafa verið háttsettir í opinberri þjónustu og nánasta fjölskylda þeirra eða einstaklingar sem vitað er að eru nánir samstarfsmenn þeirra,

b. afla samþykkis frá yfirstjórn áður en stofnað er til viðskipta við þá,

c. grípa til viðeigandi ráðstafana til að sannreyna uppruna fjármuna sem notaðir eru í samningssambandinu eða viðskiptunum,

d. hafa reglubundið aukið eftirlit með samningssambandinu.

□ [Breytist staða viðskiptamanns eftir að samningssam-bandi hefur verið komið á þannig að hann teljist einstaklingur í áhættuhópi vegna stjórnmálalegra tengsla sinna á 1. mgr. jafnframt við. Skal þá þegar afla samþykkis frá yfirstjórn, sbr. b-lið 1. mgr., áður en viðskiptasambandi er haldið áfram.]¹⁾

¹⁾ L. 77/2008, 9. gr.

■ **13. gr.** Millibankaviðskipti við lánastofnun án raunveru-legrar starfsemi.

□ Lánastofnunum sem lög þessi gilda um er óheimilt að stofna til eða halda áfram millibankaviðskiptum við lánastofnun eða annan aðila með sambærilega starfsemi sem stofnaður er innan lögsögu þar sem hann hefur enga raun-verulega starfsemi eða stjórn og er ótengdur eftirlitsskyldri fjármálasamstæðu. Þeim er jafnframt óheimilt að eiga í milli-bankaviðskiptum við banka sem heimilar slíkri lánastofnun að nota reikninga sína.

■ **14. gr.** Nafnleynd í viðskiptum.

□ Tilkynningarskyldir aðilar skulu sýna sérstaka varúð þegar um er að ræða [nýja tækni],¹⁾ vörum eða viðskipti þar sem hvatt er til nafnleyndar og skulu . . .¹⁾ gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir að slík viðskipti séu notuð til peningaþvættis eða fjármögnunar hryðjuverka.

¹⁾ L. 77/2008, 10. gr.

IV. kaffi. [Einfolduð könnun á áreiðanleika viðskiptamanna.]¹⁾

¹⁾ L. 77/2008, 14. gr.

■ **15. gr.** [Viðskiptamenn sem lúta einfaldaðri könnun á áreiðanleika.

□ Þegar tilkynningarskyldur aðili hefur aflað fullnægjandi

upplýsinga um að viðskiptamaður falli undir eftirfarandi er heimilt að beita einfaldaðri áreiðanleikakönnun:

a. [Lögaðilar sem falla undir a-lið 1. mgr. 2. gr., líftryggingsafélög og samsvarandi lögaðilar sem hlotið hafa starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu [og gerðar eru sambærilegar kröfur til og í lögum þessum].¹⁾²⁾ Sama gildir um eftirlitsskyld fjármálfyrirtæki frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins sem til eru gerðar kröfur sambærilegar við kröfur laga þessara.

b. Félög sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði samkvæmt skilgreiningu laga um kauphallir.

c. Íslensk stjórnvöld.

□ Við einfaldaða áreiðanleikakönnun gilda ekki ákvæði 5. og 6. gr. Ávallt skal þó skrá nafn einstaklings eða lögaðila, kennitölu og heimilisfang.³⁾

¹⁾ L. 41/2012, 4. gr. ²⁾ L. 116/2009, 5. gr. ³⁾ L. 77/2008, 11. gr.

■ [15. gr. a. *Tilvik þar sem beita má einfaldaðri könnun á áreiðanleika viðskiptamanna.*

□ Eftirfarandi tilvikum er heimilt að beita einfaldaðri könnun á áreiðanleika viðskiptamanna, sbr. 2. mgr. 15. gr.:

1. Þegar staðfest er að greiðsla fyrir viðskipti verði færð til skuldar á viðskiptareikningi á nafni viðskiptamanns í starfandi fjármálfyrirtæki eða samsvarandi lögaðila sem hlotið hefur starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu, nema grunur leiki á að viðskiptin tengist peningaþvætti eða fjármögnum hryðjuverka.

2. Við gerð líftryggingarsamnings hjá fjármálastofnun, sem hlotið hefur starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu, ef árlegt iðgjald viðskiptamanns frá Evrópska efnahagssvæðinu er lægra en 1.000 evrur, miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni, eða ef um er að ræða eingreiðslu iðgjalds sem er lægri en 2.500 evrur, miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni. Ef árlegt iðgjald er hækkað, þannig að það verði herra en 1.000 evrur, miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni, skal krefjast framvísunar skilríkja, sbr. 5. gr.

3. Við útgáfu rafeyris, í skilningi laga um útgáfu og meðferð rafeyris, þegar fjárhæð rafeyris sem geymd er á greiðslumiðli fer ekki yfir 250 evrur þegar um er að ræða greiðslumiðil sem ekki er hægt að endurhlaða, eða fjárhæð rafeyris sem geymd er á greiðslumiðli fer ekki yfir 500 evrur þegar um er að ræða greiðslumiðil sem ekki er hægt að endurhlaða og einungis er notaður í greiðslur innan sama lands, eða heildarfjárhæð rafeyris sem geymd er á greiðslumiðli fer ekki yfir 2.500 evrur á almanaksárinu þegar um er að ræða endurhlaðanlegan greiðslumiðil, nema þegar handhafi innleysir rafeyri að hærri fjárhæð en 1.000 evrur innan sama almanaksárs.]¹⁾²⁾

¹⁾ L. 17/2013, 47. gr. ²⁾ L. 77/2008, 12. gr.

■ [16. gr. *Upplýsingar frá þriðja aðila.*

□ Tilkynningarskyldur aðili þarf ekki [ádur en viðskipti hefjast]¹⁾ að kanna áreiðanleika viðskiptamanns skv. 1.–3. mgr. 5. gr. ef samsvarandi upplýsingar um áreiðanleika hans koma fram fyrir tilstilli fjármálfyrirtækis sem hlotið hefur starfsleyfi á Íslandi, [greiðslustofnunar],²⁾ [rafeyrisfyrirtækis]³⁾ eða samsvarandi lögaðila sem hlotið hefur starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu. Sama gildir um upplýsingar sem koma fram fyrir tilstilli eftirlitsskyldrar lána- eða fjármálastofnunar frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins sem gerðar eru sambærilegar kröfur til og í lögum þessum. Endanleg ábyrgð á könnun á áreiðanleika viðskiptamanns skv.

1.–3. mgr. 5. gr. hvílir á viðtakanda upplýsinganna. [Ádur en upplýsingar eru fengnar skal tilkynningarskyldur aðili leitast við að tryggja að þriðji aðili fullnægi kröfum sambærilegum við þær sem gerðar eru í lögum þessum og lúti eftirliti sambærilegu við eftirlit með íslenskum fjármálfyrirtækjum.]¹⁾

□ Þriðji aðili sem veitir upplýsingar skv. 1. mgr. skal, ef viðtakandi upplýsinganna óskar eftir því, án tafar gera upplýsingarnar aðgengilegar eða áframsenda afrit af viðeigandi persónuupplýsingum og öðrum viðeigandi gögnum sem sanna hver viðskiptamaður eða raunverulegur eigandi er. [Tilkynningarskyldur aðili skal tryggja að þriðji aðili uppfylli þessa skyldu sína og gera um það skriflegan samning þar sem kveðið er nánar á um framkvæmd upplýsingagjafarinna.]¹⁾

¹⁾ L. 77/2008, 13. gr. ²⁾ L. 41/2012, 5. gr. ³⁾ L. 17/2013, 47. gr.

V. kafli. Tilkynningarskylda og aðrar skyldur aðila.

■ [17. gr. *Almenn tilkynningarskylda.*

□ Tilkynningarskyldum aðilum er skylt að láta athuga gaumgæfilega öll viðskipti [og fyrirhuguð viðskipti]¹⁾ sem grunur leikur á að rekja megi til peningaþvættis eða fjármögnum hryðjuverka og tilkynna lögreglu um viðskipti þar sem slík tengsl eru talin vera fyrir hendi. Gildir þetta einkum um viðskipti sem eru óvenjuleg, mikil eða flókin, með hliðsjón af venjubundinni starfsemi viðskiptamannsins eða virðast ekki hafa fjárhagslegan eða lögmætan tilgang. [Kanna skal bakgrunn og tilgang slíksra viðskipta að því marki sem unnt er.]¹⁾

□ Samkvæmt [skriflegri]¹⁾ beiðni lögreglu, sem rannsakar peningaþvætti eða fjármögnum hryðjuverka, skulu tilkynningarskyldir aðilar láta í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru taldar vegna tilkynningarinnar. [Ekki er þörf á dómsúrskurði vegna upplýsingajafar samkvæmt ákvæði þessu.]¹⁾

□ 1. mgr. gildir ekki um upplýsingar sem lögmenn öðlast við athugun á lagalegri stöðu skjólstædings, þ.m.t. þegar þeir veita ráðgjöf um hvort höfða eigi dómsmál eða komast hjá dómsmáli, eða upplýsingar sem þeir öðlast fyrir, á meðan eða eftir lok dómsmáls, ef upplýsingarnar hafa bein tengsl við dómsmálið. Sama gildir um upplýsingar sem aðilar skv. [g-lið 1. mgr. 2. gr. og þeir sem nefndir eru í k-lið sömu málsgreinar þegar þeir veita þjónustu skv. f-lið 6. tölul. 3. gr.]²⁾ öðlast þegar þeir veita lögmanni sérfrædiráðgjöf fyrir, á meðan eða eftir lok dómsmáls.

¹⁾ L. 77/2008, 15. gr. ²⁾ L. 116/2009, 6. gr.

■ [18. gr. *Skylda til að forðast viðskipti.*

□ Forðast skal viðskipti þegar fyrir hendi er vitneskja eða grunur um að rekja megi þau til peningaþvættis eða fjármögnum hryðjuverka. Skal tilkynna um þau til lögreglu og taka fram í tilkynningunni innan hvaða frests tilkynningarskyldum aðilum er skylt að framkvæma viðskiptin. Ef ekki er unnt að koma í veg fyrir viðskiptin eða stöðvun þeirra gæti hindrað lögsókn á hendur þeim sem hafa hagnað af viðskiptunum skal lögreglu tilkynnt um viðskiptin um leið og þau hafa farið fram.

■ [19. gr. *Meðferð tilkynninga o.fl.*

□ Lögreglu ber að staðfesta skriflega móttöku tilkynningar skv. 17. og 18. gr. Lögreglu er heimilt ef bryn nauðsyn krefur að óska eftir því að viðskipti sem tilkynnt hefur verið um skv. 17. og 18. gr. verði ekki framkvæmd fyrr en að loknum þeim fresti sem tilgreindur er í tilkynningunni. Lögregla skal tafarlaust gera tilkynnanda viðvart telji hún ekki þörf á hindrun viðskipta.

□ Nánar skal mælt fyrir um móttöku tilkynninga, greiningu og miðlun upplýsinga um hugsanlegt peningaþvætti í reglu-

gerð¹⁾ sem [ráðherra er fer með málefni löggreglu og lög-gæslu]²⁾ setur.

¹⁾ Rg. 626/2006, sbr. 814/2008. ²⁾ L. 126/2011, 431. gr.

■ 20. gr. *Bann við upplýsingajöf.*

□ Tilkynningarskyldum aðilum og stjórnendum, starfsmönnum og öðrum sem vinna í þágu þeirra er skylt að sjá til þess að viðskiptamaður eða annar utanaðkomandi aðili fái ekki vitnesku um að löggreglu hafi verið sendar upplýsingar skv. 17. og 18. gr. um að rannsókn sé hafin vegna gruns um peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka eða að slíkri rannsókn kunni að verða hrundið af stað.

□ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er miðlun framangreindra upplýsinga heimil til eftirtalina aðila:

a. til Fjármálaeftirlitsins,

b. innan samstæðu eins og hún er skilgreind í lögum um ársrekninga,

c. milli aðila sem nefndir eru í f- og g-lið 1. mgr. 2. gr. og sinna starfi sínu hjá sama lögaðila eða sama neti fyrirtækja,

d. milli aðila sem nefndir eru í a–g-lið 1. mgr. 2. gr. að því tilskildu að öllum eftirtoldum skilyrðum sé fullnægt:

1. að báðir aðilar tilheyri sömu starfsgrein,

2. að málið varði einstakling eða lögaðila sem er viðskiptavinur hjá báðum aðilum,

3. að upplýsingarnar varði viðskipti sem snerta báða aðila,

4. að báðir aðilar hafi sambærilegar skyldur hvað varðar bagnarskyldu og vernd persónupplýsinga, og

5. að upplýsingarnar séu eingöngu notaðar í þeim tilgangi að hindra peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka.

□ Eingöngu er heimilt að miðla upplýsingum skv. 2. mgr. til einstaklings eða lögaðila með heimili í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins ef einstaklingurinn eða lögaðilinn er bundinn af sambærilegum reglum um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka og lög þessi mæla fyrir um.

□ Aðilar nefndir í f- og g-lið 1. mgr. 2. gr. sem ráða viðskiptavinum sínum frá því að taka þátt í ólöglegu athugi teljast ekki hafa brotið 1. mgr. um bann við upplýsingajöf.

■ 21. gr. *Undantekning frá þagnarskyldu.*

□ Þegar tilkynningarskyldur aðili veitir löggreglu upplýsingar í góðri trú samkvæmt lögum þessum telst það ekki brot á þagnarskyldu sem hann er bundinn lögum samkvæmt eða með öðrum hætti. Slík upplýsingajöf leggur hvorki refsí- né skaðabótaábyrgð á herðar hlutaðeigandi einstaklingum, lög-aðilum eða starfsmönnum þeirra.

■ 22. gr. *Tilnefning ábyrgðarmanns.*

□ Tilkynningarskyldir aðilar bera ábyrgð á því að ákvæðum laga þessara og reglugerða og reglna settra samkvæmt þeim sé framfylgt. Þeim er skylt að tilnefna einn úr hópi stjórnenda sem sérstakan ábyrgðarmann sem að jafnaði annast tilkynningar í samræmi við ákvæði 17. og 18. gr. og [hefur skilyrði] islausan aðgang að áreiðanleikakönnun viðskiptamanna, viðskiptum eða beiðnum um viðskipti ásamt öllum þeim gögnum er skipt geta málí vegna tilkynningar].¹⁾ Löggreglu skal tilkynnt um tilnefningu ábyrgðarmanns. [Ábyrgðarmaður skal sjá til þess að mótaðar séu samræmdar starfsaðferðir er stuðli að góðri framkvæmd laganna.]¹⁾

¹⁾ L. 77/2008, 16. gr.

■ 23. gr. *Innra eftirlit o.fl.*

□ Tilkynningarskyldum aðilum ber skylda til þess að setja sér skriflegar innri reglur og hafa innra eftirlit sem miðar að því að koma í veg fyrir að starfsemi þeirra sé notuð til

peningaþvættis og fjármögnunar hryðjuverka. [Par skal m.a. fjallað um áreiðanleikakönnun viðskiptamanna, tilkynningarskyldu, varðveislu gagna og viðskipti sem krefjast sérstakrar varúðar.]¹⁾

□ [Tilkynningarskyldir aðilar skulu sjá til þess að starfsmenn hljóti sérstaka þjálfun í aðgerðum gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Þjálfunin skal fara fram við upphaf starfs og reglulega á starfstímanum, til að tryggja að starfsmenn þekki skyldur tilkynningarskyldra aðila samkvæmt lögum þessum, áreiðanleikakönnun viðskiptamanna og tilkynningarskyldu ásamt því sem þeir fái upplýsingar um þróun innan málaufloksins og nýjustu aðferðir við peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka.]¹⁾ [Stundi einstaklingur sérfræðistörf, sem launamaður, hjá tilkynningarskyldum aðila skulu skyldur þær sem greinin kveður á um eiga við um hinn tilkynningarskylda aðila en ekki um viðkomandi launamann.]²⁾

□ Tilkynningarskyldum aðilum ber skylda til þess að gera skriflegar skýrslur um allar grunsamlegar og óvenjulegar færslur sem verða við framkvæmd viðskipta í starfsemi þeirra. Um varðveislu slíkra gagna fer samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 5. gr.

□ Lögaðilar sem nefndir eru í 1. mgr. 2. gr. skulu búa yfir kerfi sem gerir þeim kleift að bregðast skjótt við fyrirspurnum frá löggreglu eða öðrum lögbaerum yfirvöldum. Um varðveislu slíkra gagna, þ.m.t. upplýsinga um einstök viðskipti viðskiptamanna, fer samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 5. gr.

□ Lögaðilum sem nefndir eru í 1. mgr. 2. gr. ber við ráðningu starfssófks að setja sérstakar reglur um hvaða athuganir skuli gerðar á ferli umsækjenda um stöður hjá fyrirtækjunum og í hvaða tilvikum skuli krafist sakavottorðs eða annarra sambærilegra skilríkjum feril og fyrrí störf.

¹⁾ L. 77/2008, 17. gr. ²⁾ L. 116/2009, 7. gr.

■ 24. gr. *Útíbú og dótturfélög í ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins.*

□ Aðilar sem tilgreindir eru í a–c-lið 1. mgr. 2. gr. skulu tryggja að útíbú þeirra og dótturfélög í ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins kanni áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamenn sína með sambærilegum hætti og mælt er fyrir um í lögum þessum eða eins sambærilegum hætti og lög viðkomandi ríkis heimila.

□ Ef löggjöf ríkis utan Evrópska efnahagssvæðisins þar sem útíbú eða dótturfélag er staðsett heimilar ekki sambærilega könnun á áreiðanleika upplýsinga um viðskiptamenn og mælt er fyrir um í lögum þessum skal viðkomandi aðili senda Fjármálaeftirlitinu tilkynningu um það. Jafnframt skal viðkomandi aðili tryggja að hlutaðeigandi útíbú eða dótturfélag bregðist við hættunni á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka eftir öðrum leiðum. [Séu lög og reglur sem beinast gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka strangari í hinu erlenda ríki, þar sem útíbú eða dótturfélag er staðsett, skal þeim fylgt.]¹⁾

□ [Aðilar sem tilgreindir eru í a–c-lið 1. mgr. 2. gr. skulu sjá til þess að útíbú þeirra og dótturfélög í ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins setji sér skriflegar innri reglur sambærilegar þeim sem krafist er í 1. mgr. 23. gr.]²⁾

¹⁾ L. 77/2008, 18. gr. ²⁾ L. 116/2009, 8. gr.

VI. kaffi. *[Eftirlit, skráningarskylda o.fl.]¹⁾*

¹⁾ L. 77/2008, 21. gr.

■ 25. gr. *[Fjármálaeftirlitið og Neytendastofa.]¹⁾*

□ Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með því að aðilar sem tilgreindir eru í [a–e- og m-lið 1. mgr. 2. gr.]²⁾ fari að ákvæðum

laga þessara og reglugerða og reglna settra samkvæmt þeim. Um eftirlitið fer samkvæmt lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi og þeim sérlögum sem um starfsemi eftirlitsskyldra aðila gilda.

- Fjármálaeftirlitinu er heimilt að beita eftirlitsúrræðum sem kveðið er á um í lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi við eftirlit samkvæmt lögum þessum.
- [Neytendastofa hefur eftirlit með því að þeir sem falla undir j-lið 1. mgr. 2. gr. fari að ákvaðum laga þessara, reglugerða og reglna settra samkvæmt þeim og setur nánari reglur um framkvæmd eftirlitsins.]¹⁾

¹⁾ L 77/2008, 19. gr. ²⁾ L. 41/2012, 6. gr.

■ **[25. gr. a. Skráning gjaldeyrisskiptastöðva og peninga- og verðmætasendingarþjónustu.**

- Einstaklingar og lögaðilar sem starfrækja gjaldeyrisskiptastöð eða peninga- og verðmætasendingarþjónustu eru skráningarskyldir hjá Fjármálaeftirlitinu.

□ Undanþegin skráningarskyldu eru fjármálafyrirtæki samkvæmt skilgreiningu laga um fjármálafyrirtæki, sbr. a-lið 1. mgr. 2. gr.

- Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur¹⁾ um framkvæmd og skilyrði skráningar og framkvæmd viðskipta.²⁾

¹⁾ Rgl. 917/2009. ²⁾ L. 77/2008, 20. gr.

■ **[25. gr. b. Fjármálaeftirlitið skal neita um skráningu skv. 25. gr. a ef skráningarskyldir aðilar eða stjórnendur eða raunverulegir eigendur starfseminnar hafa á síðustu fimm árum verið úrskurðaðir gjaldþrota eða hlotið dóm fyrir refsíverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, lögum þessum, löggjöf um hlutafélög, einkahlutafélög, bókhald, ársreikninga, gjaldþrot, opinber gjöld eða þeim sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.**

- Fjármálaeftirlitið skal fella skráðan aðila af skrá skv. 25. gr. a ef um skráningarskylda aðila eða stjórnendur eða raunverulegir eigendur starfseminnar háttar svo sem um getur í 1. mgr.]¹⁾

¹⁾ L 77/2008, 20. gr.

■ **26. gr. Tilkynningar eftirlitsaðila.**

- Fái Fjármálaeftirlitið, önnur stjórnvöld eða aðrir fagaðilar ar sem hafa eftirlit með starfsemi tilkynningarskyldra aðila í störfum sínum vitnesku um viðskipti sem tengjast peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka eða upplýsingar um viðskipti sem grunur leikur á að tengist peningaþvætti eða fjármögnum hryðjuverka skal það tilkynnt til lögreglu.

□ Fjármálaeftirlitið gefur út tilkynningar og leiðbeiningar ef þörf er á sérstakri varúð í viðskiptum við ríki eða ríkjasvæði sem ekki fylgja alþjóðlegum tilmálum og reglum um aðgerðir gegn peningaþvætti. Tilkynningarskyldum aðilum ber jafnframt að gefa sérstakan gaum að ríkjum eða ríkjasvæðum sem ekki fylgja alþjóðlegum tilmálum og reglum um aðgerðir gegn peningaþvætti.

VII. kaffli. Viðurlög.

■ **27. gr. Viðurlög.**

- Vanræki tilkynningarskyldur aðili af ásetningi eða stórkostlegu hirðuleysi að kanna áreiðanleika upplýsinga um við-

skiptamenn sína skv. II. og III. kafla, tilkynningarskyldu eða aðrar skyldur skv. V. kafla eða vanræki hann að veita upplýsingar eða láta í té aðstoð, skýrslur eða gögn svo sem kveðið er á um í lögum þessum eða reglum settum samkvæmt þeim skal hann sæta sektum.

- [Vanræki aðili skráningarskyldu skv. 25. gr. a, haldi hann starfsemi sinni áfram þrátt fyrir að hafa verið felldur út af skrá Fjármálaeftirlitsins eða vanræki hann að veita upplýsingar eða láta í té aðstoð svo sem kveðið er á um í lögum þessum skal hann sæta sektum.]¹⁾

□ Þegar brot á lögum þessum er framið í starfsemi lögaðila, og í þágu hans, má gera lögaðilanum sekt án tillits til þess hvort sök verður sönnuð á fyrirsvarsmaður eða starfsmann lögaðila. Hafi fyrirsvarsmaður eða starfsmáður gerst sekur um brot á lögum þessum má einnig gera lögaðilanum sekt ef brotið var í þágu hans.

¹⁾ L 77/2008, 22. gr.

VIII. kaffli. Ýmis ákvæði.

■ **28. gr. Reglugerðarheimild.**

- [Ráðherra]¹⁾ er heimilt að setja í reglugerð²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara, þar á meðal:

1. ...³⁾

2. nánari ákvæði um framkvæmd tilkynningarskyldu skv. 17. gr.,

3. nánari ákvæði um hvaða upplýsingar um sendanda skuli fylgja millifærslum,

4. sérstakar reglur um tilkynningar á millifærslum til eða í þágu einstaklinga eða lögaðila sem hafa tengsl við ríki eða ríkjasvæði sem ekki er með viðunandi reglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka,

5. sérstakar reglur um bann eða takmarkanir á heimildum tilkynningarskyldra aðila til að stofna til samningssambands eða framkvæma millifærslur til einstaklinga eða lögaðila sem hafa tengsl við ríki eða ríkjasvæði sem ekki er með viðunandi reglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka,

6. sérstakar reglur um bann við því að tilkynningarskyldir aðilar miðli upplýsingum til einstaklinga eða lögaðila sem hafa tengsl við ríki eða ríkjasvæði sem ekki hafa sambærilegar reglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka og lög þessi mæla fyrir um.]³⁾

¹⁾ L 126/2011, 431. gr. ²⁾ Rg. 811/2008. Rg. 386/2009. ³⁾ L. 116/2009, 9. gr.

■ **29. gr. Innleiðing.**

- Með lögum þessum eru tekin upp í innlendan rétt ákvæði tilskipunar Evrópupbingsins og ráðsins 2005/60/EB, um ráðstafanir gegn því að fjármálakerfið sé notað til peningaþvættis og til fjármögnum hryðjuverka, [og tilskipunar Evrópupbingsins og ráðsins 2007/64/EB, um greiðsluþjónustu á innri markaðnum, um breytingu á tilskipunum 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB og 2006/48/EB og niðurfellingu tilskipunar 97/5/EB].¹⁾

¹⁾ L. 41/2012, 7. gr.

■ **30. gr. Gildistaka.**

- Lög þessi öðlast þegar gildi. Ákvæði 12. gr. öðlast gildi 1. janúar 2007.